

สรุปและขอเสนอแนะ

ตามที่ได้นำพิจารณาถึงลักษณะ วัตถุประสงค์ชนิดต่างๆของวิธีการเพื่อความปลอดภัย ขอแตกต่างของวิธีการเพื่อความปลอดภัยกับมาตรการอื่นที่ใกล้เคียงและโชน ในบทก่อนๆมา เห็นได้ว่า วิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นมาตรการชนิดหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์ในการป้องกัน-สังคมน้อยมาก เพราะเป็นวิธีการที่อาจใช้บังคับในกรณีที่ไม้อาจงดโทษแก่ผู้กระทำผิด หรือการลงโทษไม่สามารถป้องกันสังคมจากการกระทำของผู้นั้นอย่างใดเลย ทั้งในกรณีที่ การกระทำของผู้นั้นยังไม่เป็นความผิด หรือในกรณีที่ตามทางพิจารณาของศาลยังไม่อาจพิสูจน์ ว่าผู้นั้นกระทำความผิดของถูกลงโทษ แต่มีพฤติการณ์ที่มองในแง่อาชญาว่าผู้นั้นมีสภาพเป็นอันตราย ต่อสังคมได้ แต่ในทางปฏิบัติที่เป็นมา มีผู้กระทำความผิดและผู้ที่มีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคมน้อย-รายที่ศาลสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ทั้งนี้ เป็นเพราะวิธีการเพื่อความปลอดภัยตาม ประมวลกฎหมายอาญาบางชนิด บัญญัติให้อำนาจศาลเท่านั้นเป็นผู้สั่ง (การสั่งให้ส่งตัวไปคุม ไว้ในสถานพยาบาลตามมาตรา 48, 49 . การสั่งห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตาม- มาตรา 50) พนักงานอัยการโจทก์ไม่อาจร้องขอให้ศาลสั่งได้ ทั้งในทางปฏิบัตินั้นขอเท็จจริง เกี่ยวกับสภาพพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดที่ปรากฏขณะที่ศาลพิจารณาคดีก็ได้อบรมน้อย เพราะ ฝ่ายโจทก์และพนักงานอัยการอาจนำสืบไม่ถึงเพราะไม่มีประเด็นในคดีเกี่ยวกับ สภาพ พฤติการณ์ ข้อเสียนิสัยของผู้กระทำความผิด และในทางกฎหมายลักษณะพยาน หลักทั่วไปนั้น โจทก์จะนำสืบถึงข้อเสียนิสัย ความประพฤติชั่วของจำเลยไม่ได้ เว้นแต่เมื่อเป็นการสืบ ถึงขอเท็จจริงที่เหมือนกัน เมื่อคดีนั้นตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเรื่อง (เช่น กรณีขอให้ศาลสั่งให้ผู้ต้องหาจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นทำ ประกันทัณฑ์บน) เมื่อเป็นการสืบหักล้างข้อต่อสู้ของจำเลยซึ่งจำเลยอาจวางตนเป็นคนประพฤติกดี²⁶⁵ และสำหรับวิธีการเพื่อความปลอดภ้ยบางชนิดซึ่งศาลสั่งให้ใช้บังคับ เช่น ห้ามเข้าเขต-

²⁶⁵ โอสถ โกสิน, คำอธิบายและเปรียบเทียบกฎหมายไทยและต่างประเทศในเรื่องกฎหมายลักษณะพยาน (พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเชม, 2517), หน้า 153-154

กำหนด การประกันที่ผิดบนว่าจะไม่ก่อให้เกิด ภัยอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น การห้ามดื่มสุราระยะพิศัยให้โทษ การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาที่พียงอย่างนั้น ในทางปฏิบัติแล้วผู้ที่ถูกสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภยไม่มีเจาหน้าที่คอยดูแลตรวจตราโดยตรง (ยกเว้นกรณีการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภยต่อเด็กที่กระทำผิดโดยศาลคดีเด็กและเยาวชน) บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเพื่อความปลอดภยจึงแทบเป็นหมัน เพราะมีผู้ที่ศาลสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภยบังคับน้อยมาก และการนำวิธีการเพื่อความปลอดภยมาใช้บังคับก็ไม่ได้ผลตามสมควร อนึ่ง ปัจจุบันนี้ ในต่างประเทศได้พยายามปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภย เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในทางทฤษฎี และให้โดยลในทางปฏิบัติก้าวหน้าไปมาก จากการพิจารณาในทางปฏิบัติ และในแง่บทบัญญัติของวิธีการเพื่อความปลอดภยตามกฎหมายไทย จึงพอสรุปให้ขอเสนอแนะได้ ดังนี้

ก. ควรมีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สืบเสาะ ความประพฤติ พฤติการณ์ของผู้กระทำผิดที่ศาลส่งสั่งว่าจะมีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคมโดยตรง และการพิจารณาถึงสภาพที่เป็นอันตรายของผู้กระทำผิดบางประเภท เช่น บุคคลผู้เป็นโรคจิต จิตบกพร่อง จิตผันเพี้ยน บุคคลที่นำจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นควรนำความรู่ทางการแพทย์มาใช้ให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้ออมลแก่ศาลที่จะใช้ดุลพินิจเห็นสมควรจะสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภยแก่บุคคลนั้นๆหรือไม่อย่างไร

ข. ควรแก้กฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภยตามประมวลกฎหมายอาญาบางชนิด ซึ่งปัจจุบันพนักงานอัยการไม่มีอำนาจร้องขอ ทั้งให้สามารถร้องขอได้พร้อมฟ้องและภายหลังฟ้องคดีอันเป็นมูล (อย่างเช่นตามประมวลกฎหมายอาญานอร์เว มาตรา 39 อนุ 4 มาตรา 39b อนุ 2) และตรากฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่แก่พนักงานสอบสวนโดยจัดแจงที่จะสอบสวนสืบสวนและเสนอขอเท็จจริง

เกี่ยวกับ สภาพ ลักษณะ พฤติกรรม ของบุคคลผู้ซึ่งคาดว่าจะมีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคมในลักษณะที่ศาลอาจสั่งให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น (เช่น บุคคลผู้มีเหตุอันควร เชื่อว่าน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น บุคคลผู้เสพยาเป็นอาชญากรรมที่ปรากฏในมาตรา 45, 49) แก่พนักงานอัยการ ก็จะได้อำนาจข้อเท็จจริงที่ศาล เพราะในปัจจุบันมีความประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาวิธีพิจารณาคดีที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนแล้วทำความเห็น สิ่งฟ้อง สิ่งไม่ฟ้อง จึงทำการสอบสวน บันทึกการเปรียบเทียบแก่พนักงานอัยการ กรณีที่เกิด หรืออ้างว่าเกิดความผิดอาชญาเท่านั้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา 18-20, 140-142) ดังนั้น การที่พนักงานอัยการจะเสนอต่อศาลว่าผู้ใดจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ความประมวลกฎหมายอาชญา มาตรา 46 จึงมีเฉพาะกรณีที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว หรืออ้างว่าเกิดการกระทำผิดเท่านั้น อีกทั้ง ในทางปฏิบัติ พนักงานสอบสวนก็มีใ้เห็นสอบสวน ถึงสภาพ ลักษณะ พฤติกรรมของผู้ต้องหาในแง่ที่ศาลอาจสั่งให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยได้เป็นประเด็นโดยตรงเกี่ยวกับการกระทำผิด ข้อมูลที่พนักงานอัยการจะร้องขอหรือที่ศาลจะสั่งให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยแก่บุคคลตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาชญาจึงมีน้อย

ก. แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยอย่างพอเพียง ทั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับอาชญาวิทยา และหลักวิทยาศาสตร์

ง. กวมนำวิธีการสลับตัวเปลี่ยน (substitutionary system) มาใช้ เนื่องจากปัจจุบันนี้ วิธีการเพื่อความปลอดภัย เช่น ถักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด สั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลในกรณีที่ผู้กระทำผิดมีจิตบกพร่อง โรครจิต หรือจิตหันเหือน ห้ามดื่มสุรารยาเสพติดให้โทษและสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลในกรณีฝ่าฝืน การห้ามประกอบอาชีพบางชนิด ความประมวลกฎหมายอาชญา นั้น บัญญัติให้ใช้บังคับถ้าถูกลงโทษตามคำพิพากษาแล้วต้องเป็นภายหลังจากโทษตามคำพิพากษาแล้วเท่านั้น ทั้งไม่มีบทบัญญัติได้ศาลยกตรวจสอบว่ามีเหตุสมควรที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือไม่ บางกรณีปรากฏว่าตามพฤติการณ์เห็นสภาพอันเป็นอันตรายของผู้ถูกสั่งให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยหมดไปแล้ว ผู้ขึ้นก็ยังต้องอยู่ในบังคับให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยอีก แม้ความประมวลกฎหมายอาชญา มาตรา 16 จะมีบทที่ว่า "เมื่อศาลได้พิพากษาให้ใช้บังคับวิธีการ-

เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใดแล้ว ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำเสนอของผู้ยื่นเอง ผู้แทน-
 โดยชอบธรรมของผู้ยื่น ผู้อนุบาลของผู้ยื่นหรือพนักงานอัยการว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับนั้น
 ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลจะสั่งเพิกถอนหรือองค์การ ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้นไว้-
 ชั่วคราวตามที่เห็นสมควรก็ได้" ก็ตาม แต่ความบทบัญญัติของมาตรา 15 นี้ ยังบังคับได้ไม่กว้างขวาง
 และได้ผลเพียงพอ กล่าวคือไม่มีบทบัญญัติให้ศาลสั่งให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยก่อนได้ เช่น
 กรณีต้องจำคุกและส่งตัวไปกวมคุมขังสถานพยาบาล ความสภาพแล้วควรให้ศาลใช้ดุลพินิจสั่งให้ส่งไป
 คุมขังไว้ในสถานพยาบาลก่อน เพราะบุคคลนั้นจะได้รับการรักษาพยาบาลก่อนจะรับโทษ ตามคำพิพากษา
 ทั้งตามมาตรา 15 นี้ ยังกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล พนักงานอัยการ
 ซึ่งหากบุคคลเหล่านั้นไม่สนใจตัวบุคคลผู้ถูกสั่งให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัย หรือถ้าบุคคลผู้ถูกสั่งให้ใช้
 บังคับตามวิธีการ เพื่อความปลอดภัย ไม่มีความรู้อันพอแล้วก็ไม่อาจร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนหรือองค์การ ใช้
 ไว้ชั่วคราวได้ เพราะต้องมีการยื่นคำร้อง การนำพยานหลักฐานเสนอต่อศาล ซึ่งเป็นวิธีการที่ยุ่งยาก
 ไม่น้อย หากได้นำระบบสมัยสืบเปลี่ยนแทนที่กัน (substitutionary system) อย่างร่าง-
 ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน มาตรา 87, 105 อนุ 3 ²⁶⁷ ร่างประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น มาตรา
²⁶⁸ 122 มาใช้แล้ว ก็น่าจะเป็นการยุติธรรมแก่บุคคลผู้ถูกพิพากษาให้ลงโทษและถูกสั่งให้ใช้วิธีการ-
 เพื่อความปลอดภัยแนวกวดวย อย่างมาก

จ. ความประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่าเมื่อพฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับเปลี่ยนแปลง
 ไปจากเดิม ศาลจะสั่งเพิกถอนหรือองค์การ ใช้บังคับวิธีการ เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้นไว้ชั่วคราวตามที่
 เห็นสมควรก็ได้ ซึ่งตามมาตรา 15 นี้ ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจศาลสั่งเงื่อนไขหรือสั่งให้คุมประพฤติก
 ผู้ได้รับการเพิกถอนหรือองค์การ ใช้บังคับวิธีการ เพื่อความปลอดภัยไว้ชั่วคราวได้ ซึ่งอาจไม่ให้ความ
 ปลอดภัยแก่สังคมได้อย่างสมบูรณ์ เพราะไม่ว่าจะไรคอยเห็นว่ามีผู้ที่เคยมีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคม

237 ๖
 ฎหมาย 159-170

268 ๖
 ฎหมาย 170

มาก่อนไว้เลย หากใ้แนวโน้มวิธีการเพิกถอนหรือการไต่ถามกับชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขคุ้มครองประพจน์
ภายในเวลาตามสมควร เช่นอย่าง ร่างประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน มาตรา 105 อนุ 3²⁶⁹
มาใช้ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันสังคมได้มากขึ้น

จ.กรณีการควบคุมผู้เป็นภัยต่อสังคม ตามคำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่
22 สั่ง ๗ วันที่ 13 ตุลาคม 2519²⁷⁰ นั้น เนื่องจากการใช้ดุลพินิจควบคุมตัวตามคำสั่งนี้เป็นการ
ใช้อำนาจของฝ่ายบริหารจึงอาจมีข้อวิจารณ์ได้ง่าย อีกทั้งโดยที่ตัวอย่างคำพิพากษาของศาลวินิจฉัย
ว่า เพียงพนักงานสอบสวนฝากเดี่ยว เบิกความอ้างว่ามีความเห็นว่าผู้ถูกควบคุมมีพฤติการณ์ ชนแหง
รังแกผู้อื่นตลอดมา โดยไม่มีการนำสืบถึงพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ในชั้นไต่สวนพยานผู้คัดค้าน (พนักงาน-
สอบสวน) แต่อย่างใด ข้อเท็จจริงไม่พอ. จึงว่าผู้ถูกควบคุมประพจน์ตนรังแก ชนแหง ชนเข็ โดยมิชอบ
ให้บุคคลอื่นเกรงกลัว อันจะถือว่าเป็นบุคคลซึ่งเป็นภัยต่อสังคม (คำพิพากษาคดีอาญา หมายเลขคำที่
1367/2519 หมายเลขแดงที่ 1399/2519, หมายเลขคำที่ 1392/2519 หมายเลขแดงที่ 1400/
2519 ของศาลจังหวัดเพชรบูรณ์)²⁷¹ ดังนั้นในการพิจารณาว่าบุคคลใดมีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อสังคม
ควรถูกควบคุมตัวไว้เพื่อทำการอบรมหรือไม่ พนักงานสอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และผู้ว่า
ราชการจังหวัด ควรพิจารณาหลักฐานที่พอแสดงให้ เห็นพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่างๆตามที่บัญญัติไว้ใน
คำสั่งข้างกล่าวตามสมควร

269 ๗
คู่มือ 170

270 ๗
คู่มือ 100-102

271 รวมคำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน และระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อ

บุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม รวบรวมโดย กง.ศักดิ์ ลีวนินนธ์ (พระนगर : บริษัท บริษัทการพิมพ์ จำกัด,
2520), หน้า 106